Nr. 4. Kraków, dnia 1 kwietnia 1899. Rok I.

FILATELIA

CZASOPISMO ILLUSTROWANE

dla miłośników zbierania znaczków listowych.

Wychodzi 1-go każdego miesiąca.

Organ polskiego „Klubu Filatelistów“ w Krakowie.

WARUNKI PRENUMERATY: Rocznie razem z przesyłką w Austro-Węgrzech 2 złr. = 4 korony, w Niemczech 4 mrk., w Rosyi 2 rs., w Anglii 4 szyl., we Francyi 5 franków, we Włoszech 5 lirów, w Północnej Ameryce 1 dolar, w Środkowej Ameryce 1 peso, w Indyach Wschodnich 3 rupie, w Australii 4 szylingi.

Prenumeratę prosimy przesyłać wprost przekazem, lub też kursującemi nieużywanemi markami listowemi w liście poleconym, przyczem upraszamy marek nie przylepiać.

CENA OGŁOSZEŃ: 1 strona 8 złr., $^1/_2$ strony 4 złr., $^1/_4$ strony 2 złr. — Ogłoszenia drobne od wiersza 10 ct. = 20 hellerów.

Wydawca i redaktor: **Zygmunt Gessner**. — Adres redakcyi i administracyi: Austrya, Kraków, Kurniki L. 7.

Kierownik literacki: **Antoni Rutkowski.**

Od Redakcyi i Administracyi.

Celem uregulowania nakładu pisma, oraz dla uniknięcia zwłoki w przesyłce, prosimy uprzejmie P. T. Odbiorców *Filatelii* o łaskawe rychłe nadsyłanie prenumeraty pod adresem: **Redakcya „Filatelii“ w Krakowie, ulica Kurniki L. 7.**

Kto z Szanownych Czytelników, jako Prenumerator, nie otrzymał poprzednich numerów *Filatelii*, temu numera te na żądanie natychmiast wyślemy.

Reklamacye o nadesłanie zaginionych lub nie wysłanych numerów *Filatelii* należy nadawać w Austro-Węgrzech **nieopłatnie** w **otwartych listach**, pod adresem Redakcyi, jednakże z napisem po stronie adresu **„Reklamacya“.**

Reklamacye z wszelkich innych państw, muszą być opłacone i najlepiej używać do tego kartki pocztowej.

„Marka listowa“.

W uzupełnieniu umieszczonego pod tym tytułem w Nrze 3-cim *Filatelii*, artykułu „Austria-Philatelist“ ogłasza, że panu A. Reinheimowi we Frankfurcie nad Menem, udało się wydostać i przetłomaczyć dokument, dotyczący „Billets de port payé“.

Poniżej podajemy naszym Czytelnikom polskie tłomaczenie tego ciekawego i oryginalnego rozporządzenia.

Billets de port payé

(bilety zapłaconego portoryum).

Wskazówki dla tych, którzy pragną z jednej dzielnicy Paryża do drugiej dwa do trzech razy dziennie pisać i mieć odwrotną odpowiedź bez osobnego posłańca, lecz za pośrednictwem zakładu, urządzonego za zezwoleniem Jego Majestatu i na podstawie potwierdzenia Parlamentu, a to dla wygody publiczności w celu załatwiania ich interesów.

Podaje się do wiadomości wszystkich tych, którzy chcą z jednej dzielnicy Paryża do drugiej pisać, że ich listy, bilety, rachunki sumiennie pod podanym adresem doręczone zostaną i że niezwłocznie odpowiedź otrzymają, jeżeli tylko do wysłanego listu dołączony będzie bilet z napisem „Port payé“, gdyż w tym wypadku nie będzie pobieraną dalsza opłata. Bilet ten musi być albo w liście albo naokoło listu tak przyczepiony, aby go w danym razie mógł urzędnik widzieć ewentualnie odjąć.

Ostrzega się każdego, iż ani list, ani też odpowiedź nie będzie doręczoną, jeżeli do przesłanego pisma nie zostanie dołączony bilet „Port payé“, na którym ma być wypisany dzień i miesiąc nadania.

Wyznaczony urzędnik *(Commis général)* sprzedawać będzie w pałacu (królewski zamek Ludwika XIV), każdemu chcącemu mieć bilety po oznaczonej cenie 1 sol (1 sou). Drożej sprzedawać się zabrania pod zagrożeniem kary, każdy zaś może do swego użytku dowolną ilość tychże biletów nabyć, aby gdy chce pisać, mógł to każdej chwili uczynić bez narażania na szwank swoich interesów.

Zwraca się także uwagę prawników, aby swoim zastępcom i pomocnikom pewną ilość tych biletów rozdali, aby ci mogli każdego czasu o swych interesach donosić, tak samo ojcowie swym dzieciom, które w szkołach i klasztorach przebywają a chcą wiadomości o sobie rodzicom udzielać; dalej obywatele miasta, przełożone klasztorów, portierzy instytutów i gmin, w końcu nadzorcy więzień powinni także zapas takich biletów posiadać.

Najgłówniejszym powodem do zaprowadzenia biletów „Port payé“ jest otrzymanie szybkiej odpowiedzi, która niebyłaby możebną, gdyby posłańcy roznoszący listy po domach, wszędzie na zapłatę za portoryum czekać musieli.

Drugi powód jest ten, że wogóle pisze się prędzej we własnych interesach niż w obcych; jest jednakże sprawiedliwiej, aby ten który pisze płacił portoryum, a nie ten, który list odbiera; a nawet gdy sobie kto życzy mieć odpowiedź, to może inny bilet z „Port payé“ w list włożyć i wtedy ten kto go ma użyć, łatwiej się da do pisania nakłonić, gdyż wie, że go to nic nie kosztuje. (C. d. n.).

Nowości.

Afganistan.

Podług różnych doniesień wydano tu markę dla listów poleconych. Kolorowy druk, kolorowy papier, nieząbkowana.

Znaczek listowy:

2 Abasy, czarny na czerwonym papierze.

Austrya.

Wydano markę dopłatną na 5 kr., ząbkowaną $12^1/_2$.

Equador.

Wydano najwyższą wartość centawową. Kolorowy druk; biały papier, ząbkowanie 14.

Znaczek listowy:

50 Centavos niebieski.

Fernando Po.

Wydano trzy nowe prowizoryczne marki, z których pierwsze dwie z przedrukiem 5 Cent. w elipsie, zaś stempel o 4-wierszowym pionowym przedruku: „Habilitado Para Correo 15 C. de Peso“.

Znaczek listowy:

5 Centavo czarny przedruk na 25 Cent. de Peso winno-czerwonym.

5 Centavo czarno-fiołkowy przedruk na 25 Cent. de Peso winno czerwonym.

15 Centavo czarno-niebieski przedruk na 10 Cent. de Peso zielonym stemplu.

Filipiny.

„Madrid Filatelico“ podaje, ile z każdej wartości prowizorycznych znaczków listowych z roku 1897 wydanych zostało i tak:

5 Cents niebieski przedruk na 5 C. d. P. szmaragdowo-zielonych 53.385 szt.

5 Cents czerwony przedruk na 5 C. d. P. szmaragdowo-zielonych 20.000 szt.

15 Cents niebieski przedruk na 15 C. d. P. czerwono-brunatnych 12.000 sztuk.

15 Cents czarny przedruk na 15 C. d. P. różowych 11.690 sztuk.

20 Cents niebieski przedruk na 20 C. d. P. szaro-brunatnych 2.000 sztuk.

20 Cents czarny przedruk na 20 C. d. P. ciemno-fiołkowych 1.400 sztuk.

20 Cents czarny przedruk na 25 C. d. P. brunatnych 1.000 sztuk.

Podług doniesienia T. P. wydał zarząd republikański na Filipinach markę obok umieszczonego wzoru. Kolorowy druk, biały papier, ząbkowanie $11^1/_2$.

Znaczek listowy:

2 Cents karminowo-różowy.

Francya.

Kolor marki zielonej zmieniono na jasno-zielony. Kolorowy druk, biały papier, ząbkowanie 14.

Znaczek listowy:

5 Cent. jasno-zielony.

Guatemala.

Podług doniesienia „Echo de la Timbrologie“ używa się w Guatemali oprócz stempli zaopatrzonych w odpowiedni przedruk, także i stempli bez przedruku jako marek listowych.

Podług zestawienia wydanego przez główny urząd pocztowy wydano tu następujące ilości prowizorycznych marek z przedrukami:

1	Centavo	na	5	Centavos	100.000	sztuk
1	„	„	25	„	10.000	„
1	„	„	50	„	50.000	„
1	„	„	75	„	50.000	„
6	Centavos	„	5	„	50.000	„
6	„	„	10	„	5.000	„
5	„	„	20	„	5.000	„
6	„	„	100	„	20.000	„
6	„	„	150	„	20.000	„
6	„	„	200	„	20.000	„
10	„	„	20	„	20.000	„

1 Centavo na stemplach po 1 Centavo różowe 50.000 sztuk,

1 Centavo na stemplach po 10 Centavos zielone 50.000 sztuk,

1 Centavo na stemplach po 10 Centavos szare 50.000 sztuk,

2 Centavos na stemplach po 2 Centavos niebieskie 50.000 sztuk,

2 Centavos na stemplach po 1 Centavo różowe 40.000 sztuk,

2 Centavos na stemplach po 5 Centavos fiołkowe 100.000 sztuk,

2 Centavos na stemplach po 10 Centavos zielone 22.000 sztuk,

2 Centavos na stemplach po 25 Centavos karminowe 14.000 sztuk.

2 Centavos na stemplach po 50 Centavos niebieskie 10.000 sztuk,
6 Centavos na stemplach po 100 Centavos 20.000 sztuk,
6 Centavos na stemplach po 150 Centavos 10.000 sztuk,
6 Centavos na stemplach po 200 Centavos 10.000 sztuk.

Haiti.

Nowa z 12 marek składająca się serya, wartości na 4, 8, 10 i 15 Centimes

jest obok umieszczonego typu, zaś reszta wartości ma w środku głowę prezydenta rzeczypospolitej. Dalej wydano cztery marki dopłatne rozmiaru podobnego do marek listowych. W środku na deseniowanem tle wielka cyfra przedstawiająca wartość; w narożnikach litery R. H. (Republique Haiti).

Kolorowy druk, biały papier, ząbkowanie 12.

Znaczki listowe:

1 Centime niebieskie.
2 Centimes pomarańczowe.
3 „ zielone.
4 „ brunatne.
5 „ „
7 „ szaro-niebieskie.
8 „ czerwone.
10 „ pomarańczowe.
15 „ zielone.
20 „ czarne.
50 „ brunatno-czerwone.
1 Gourde fiołkowe.

Marki dopłatne:

2 Centimes czarne.
5 „ brunatno-czerwone.
10 „ czerwono-żółte.
50 „ niebieskawo-szare.

Oprócz tego wydano w rozmiarze 130×86 następujące

Kartki pocztowe:

1 Centime niebieska na białym papierze.

1+1 Centime niebieska na żółtawym papierze.

1 Centimes czerwono-żółta na czerwonawym papierze.

2+2 Centimes czerwono-żółta na blado-fiołkowym papierze.

3 Centimes zielona na żółtym papierze.

3+3 Centimes zielona na jasno-lila papierze.

Japonia.

W lepszem wykończeniu wydano 1 stycznia b. r. następujące trzy marki:

Znaczki listowe:

2 Sen żółto-zielone.
4 „ karminowe.
10 „ ciemno-niebieskie.

Kochinchina.

Wydano tu niżej podane marki każda innego wzoru. (Obok umieszczamy wzór najmniejszej wartości). Druk — litografia, biały cienki papier, znak wodny deszczochron, ząbkowanie 12.

Znaczki listowe:

1/2 Puttan zielone.
1 „ różowe.
2 „ lila.
3 Pies ultramarynowa.

Kartka pocztowa:

2 Pies czarny druk.

Kolumbia.

Typu obok umieszczonej marki wydano nową wartość na 1 Centavo. Kolorowy druk, kolorowy papier, ząbk. 13.

Znaczek listowy:

1 Centavo czerwony na żółtym papierze.

Kreta.

Markę listową, wydaną przez nowy zarząd Krety, drzeworyt z napisem: „Pro-

sorinon - Tachydrom - Heracleiou - Parades 20 (Prowizoryczna poczta Herakleionu 20 Parades), napis biały na ciemnem tle, zastąpiono nowemi prowizorycznemi markami obok uwidocznionego wzoru. Czarny względnie kolorowy kamieniodruk, biały papier.

Pierwszy typ przekłuwane, drugi typ ząbkowane $11^1/_2$.

Znaczki listowe:

1 typ 20 Parades czarne.
2 „ 10 „ niebieskie.
20 „ żółto-zielone.

Malta.

Dnia 4 lutego wydano seryę nowych marek i tak wartość na $4^1/_2$ przedstawia żaglowiec na pełnem morzu; 5 pence przedstawia starożytny galar kawalerów maltańskich; wartość na $2^1/_2$ szylingi przedstawia allegoryczną postać Malty, zaś 10-szylingówka przedstawia rozbicie się okrętu apostoła Pawła. Wartości na $4^1/_2$ i 5 pence mają znak wodny koronę i CA; zaś $2^1/_2$ i 10 szylingów mają koronę i CC. Ząbkowanie 14.

Znaczki listowe:

$4^1/_2$ Pence brunatne.
5 „ różowe.
$2^1/_2$ szylingi żółto-brunatne.
10 szylingów indigo-niebieskie.

Meksyk.

Serya dotychczas kursujących marek listowych obok odbitego wzoru wydana została na papierze szaro-białym bez znaku wodnego. Kolory marek pozostały niezmienione.

Norwegia.

O zmienionych napisach wydano:

Kartki pocztowe:

5 Oere zielona na białym papierze.
10 „ czerwona „ „ „

Queensland.

W uzupełnieniu naszego doniesienia w Nr. 1, podajemy, że w tym samym wzorze lecz o cyfrach wartościowych we wszystkich narożnikach, wydano następujące marki. Kolorowy druk, biały papier, znak wodny, korona i Q, ząbkowanie $12^1/_2$.

Znaczki listowe:

$^1/_2$ Penny zielone.
1 „ rażąco-czerwone (przekłu-
4 „ żółte. wane).

San Marino.

Tu wydano dwie nowe marki dla użytku w kraju. Reprodukcyę podamy w następnym numerze. Kolorowy druk, biały papier, znak wodny korona, ząbkowanie 14.

Znaczki listowe:

2 Cent· czerwonawo-brunatne.
5 „ czerwonawo-żółte.

Stany Zjedn. Północn. Ameryki.

Podług doniesień T. P. wydał rząd Stanów Zjednoczonych dla wyspy Kuby tymczasowo aż do wydania ostatecznej emisyi prowizoryczne marki wzoru kursujących marek Stanów Zjednoczonych, jednakże z przedrukiem czarnym n. p. Cuba, 10 c. de Peso.

Znaczki listowe.

1 C. de Peso na 1 C., zielone.
2 „ „ „ „ 2 „ czerwone.
$2^1/_2$ „ „ „ „ 2 „ „
3 „ „ „ „ 3 „ fiołkowe.
4 „ „ „ „ 4 „ czerw.-brunat.
5 „ „ „ „ 5 „ niebieskie.
10 „ „ „ „ 10 „ brunatne.

Oprócz tego zmieniono kolor marek na kopertach 1 Cent. niebieska i 2 Cent. zielona o znaku wodnym: U. S. P. o. D. 99.

Koperty:

1 Cent. zielona.
2 Cents czerwona.

Straits Settlements.

Zmieniono kolor marki na 3 Cents i zaopatrzono markę na 5 Cents przedrukiem na 4 Cents. Przedruk czarny w jednym wierszu.

Znaczki listowe:

3 Cents brunatne.
Four Cents na 5 Cents karminowe.

Szwajcarya.

Markę na 5 Cent. fiołkowo-brunatną zmieniono na zieloną. Kolorowy druk, biały papier, ząbkowanie 11 $^1/_2$.

Znaczek listowy:

5 Cent. zielony.

Oprócz tego wydano przekaz pocztowy ze zmienionym tekstem rozmiaru 158/113 mm.

Przekaz pocztowy:

25 Cent. czarny druk na żółtym papierze.

Tunis.

Kolor marki 5 Cent. zmieniono z zielonego na żółto-zielony.

Znaczek listowy:

5 Cent. żółto-zielony.

Wielka Brytania.

Dotychczasowa opaska wydaną została bez uwag. Rozmiar 125×300 mm.

Opaska:

$^1/_2$ Penny brunatna na żółtym papierze.

Wyspy Dziewicze.
(Virgin Islands).

Wydano tu nową seryę marek listowych. Kolorowy druk, biały papier, znak wodny CA. ząbkowanie 14.

Znaczki listowe:

$^1/_2$ Penny żółto-zielone.
1 „ ceglasto-czerwone.
2 $^1/_2$ Pence ultramarynowe.
4 „ czerwonawo-brunatne.
6 „ ciemno-fiołkowe.
7 „ zielone.
1 Schilling brunatno-żółte.
5 „ ciemno-niebieskie.

Klub Filatelistów w Krakowie.

Protokół 50-go zwykłego zebrania z dnia 3 marca 1899 o godzinie 7 wieczorem.

Obecni pp.: Ślatowski, Drak, Sholman, Rutkowski i Gessner.

Po załatwieniu bieżących spraw klubowych przedkłada sekretarz nadesłane do Redakcyi dzieło p. H. Kropfa z Pragi pod tytułem: „Die Abstempelungen der Marken von Oesterreich-Ungarn u. Lombardei-Venetien“ i odczytuje poniżej umieszczoną krytykę tego dzieła.

Na podstawie tej krytyki i po dokładnem zbadaniu tej książki, uchwalono nabyć to dzieło dla biblioteki Klubu.

Następnie składa sekretarz sprawozdanie z wyborów marek, które po okrążeniu u zamiejscowych członków Klubowi zwrócone zostały.

Koniec posiedzenia o godz. 10-tej.

Protokół 51-go zwykłego zebrania z dnia 17 marca 1899 o godz. 7 wiecz.

Obecni pp.: Ślatowski, Drak, Sholman, Gebhardt, Rutkowski i Gessner.

Wskutek rekomendacyi Sekretarza przyjęto i wpisano jako zwykłego Członka Klubu p. Szczęsnego Płatkowskiego, kontrolora Kasy miejskiej w Myślenicach.

Sekretarz oświadcza, że znajduje się jeszcze zapas arkuszy drukowanych z tekstem polskim na wybory marek i że Członkowie mogą takowe nabywać po cenie 1 haler za 2 sztuki.

Równocześnie wnosi Sekretarz, by Klub zezwolił na rozesłanie wszystkim Członkom Klubu po 1 sztuce powyższych arkuszy na okaz.

Wniosek przyjęto.

Koniec zebrania o godz. 10-tej.

Protokół 52-go zwykłego zebrania z dnia 24 marca 1899 o godz. 7 wiecz.

Obecni pp.: Ślatowski, Sholman, Drak, Rutkowski i Gessner.

Wskutek polecenia Sekretarza przyjęto i wpisano jako zwykłego Członka p. Władysława Wiśniowskiego z Tarnobrzegu.

Sekretarz prosi następnie, by pp. Członkowie nadsyłający do Klubu swe dublety jako wybory marek, raczyli wszystkie pozycye cen na arkuszach wyborów sami zliczyć i do każdego wyboru dołączyć karteczkę, na której suma każdego arkusza a następnie ogólna powinna być uwidoczniona, gdyż inaczej z powodu braku czasu na zestawienie sum pojedynczych i ogólnych, wyborów do wysyłania nie może przyjąć.

KRYTYKA

dzieła pod tytułem: „Die Abstempelungen von Oesterreich-Ungarn"

H. Kropfa z Pragi.

Oprócz miłośników zajmujących się li tylko zbieraniem znaczków pocztowych, wytworzył się z biegiem czasu w ostatnim dziesiątku lat osobny rodzaj zbieraczy ostemplowań marek, przeważnie kultywowany przez dojrzalszych filatelistów.

Zbieranie ostemplowań o tyle ma racyą bytu i pewną filatelistyczną wartość, że nietylko ułatwia dochodzenie i badanie, kiedy te lub owe marki listowe wydane były, ale nadto bardzo często służy jako środek pomocniczy przy badaniu fałszowanych marek. I tak: znana i głośna kwestya fałszowanych „Merkurów" Zygmunta Friedla została poruszoną, a następnie dokładnie zbadaną przez o s t e m p l o w a n i e, które w monarchii Austro-Węgierskiej nigdy nie było w użyciu. Same gazetówki „Merkury" były tak łudząco wykończone, że nawet doświadczeni filateliści uznali te marki za prawdziwe, tylko ostemplowanie jedno i to samo na wszystkich tych „Merkurach" zwróciło uwagę i wzbudziło podejrzenie zbieraczy. Zebrano w tym celu ile się dało ostemplowań i pokazało się, że zakwestyonowane ostemplowanie znajdowało się tylko na „Merkurach" Friedla. Sprawa oparła się o sąd, który po dokonanem śledztwie orzekł, iż marki te są fałszywe. W podobny sposób odkryto fałszerstwa Krippnera i Dekera.

Ten wstęp tłomaczy nam potrzebę tworzenia specyalnych zbiorów i zestawienia osobnych podręczników z ostemplowaniami pojedynczych państw.

Tej ciężkiej pracy podjął się p. H. Kropf z Pragi i wydał nakładem *Austria Philatelist* w Pradze dzieło pod tytułem: „Die Abstemplungen der Marken von Oesterreich-Ungarn u. Lombardei Venetien". I. Część: Ostemplowania od roku 1850—1858, z 959 typami stempli na 71 tablicach.

Po dokładnem przejrzeniu powyższego dzieła przyznać należy, że autor z wielką pilnością pracował nad zebraniem materyału i takowy bardzo zręcznie zestawił *).

Dzieło to nietylko pod względem treści ale i co do technicznego wykończenia, zasługuje na zupełną pochwałę i możemy go wszystkim P. T. Filatelistom gorąco polecić, gdyż tworzyć będzie ozdobę każdej fachowej biblioteki.

Po przedmowie, w której p. Kropf ostrzega zbieraczy przed nieraz zbyt wygórowanemi cenami ostemplowań marek, następuje wstęp, gdzie podany jest krótki przegląd powstania, wyrobu i użycia austryackich stempli pocztowych i farb stemplowych.

W dalszym ciągu następuje w dwóch częściach opis i reprodukcya stempli: 1) na markach Austro-Węgier i 2) na markach Lombardyi i Wenecyi aż do roku 1858.

Żałować tylko należy, że p. Kropf przy stemplach nie podał daty, kiedy ten lub ów stempel oddany został do użycia i jak długo w użyciu się znajdował.

*) Nadmienić musimy, że p. Kropf prosi wszystkich Filatelistów o nadsyłanie mu marek Austryi i Lomb. Wen. na całych listach z lat 1850—58 a to z takiemi ostemplowaniami, które w jego dziele nie są uwidocznione. Prosi również o podanie ceny tychże ostemplowań, lub też tylko o wypożyczenie, przyczem koszta portoryum sam ponosi.

Klub Filatelistów w Krakowie

ul. Kurniki L. 7

zaprasza P. T. Filatelistów tak miejscowych jak i zamiejscowych do wpisania się w poczet zwykłych Członków Klubu.

Warunki:

Wpisowe dla wszystkich Członków 1 korona.

Wkładka półroczna: dla Członków zamiejscowych 3 korony, zaś dla Członków miejscowych 3 korony i 60 hl.

Wszyscy zamiejscowi Członkowie otrzymają organ klubu *Filatelią* darmo i opłatnie.

W kwestyach klubowych uprasza Wydział udawać się, albo do przewodniczącego pana Władysława Ślatowskiego, Kraków, ul. Starowiślna 19, lub też do sekretarza pana Zygmunta Gessnera, Kraków, ul. Kurniki 7.

Od Redakcyi.

Do Nru 4-go załączamy dla Członków „Klubu Filatelistów" i Prenumeratorów *Filatelii a)* seryę fałszerstw Fohla, odszukanych przez niemieckiego kapitana von Döring w Gera, a przysłanych nam przez „Związek niemieckich Filatelistów w Goessnitz" (Saksonia); *b)* próbkę illustracyi dzieła: „Die Abstempelungen der Marken von Oesterreich-Ungarn und Lombardei-Venetien", H. Kropfa w Pradze.

Oprócz tego Członkom Klubu przesyłamy na okaz arkusz, jaki Klub używa do nalepiania dubletów i wyborów, mających kursować między Członkami Klubu.

Odpowiedzialny redaktor: Z. Gessner.

Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie, pod zarządem A. Szyjewskiego.